A. D. 1893

CURRENDA XVI.

„Tani — lecz niebespieczny i szkodliwy towar.“

Niejednokrotnie z wiarogodnych ust słyszeliśmy, a z Nru 43 „Pogoni“ Tarnowskiej z d. 22 paźd. br. dowiedzieliśmy się i z własnego doświadczenia to wiemy, że w *dni odpustowe*, w czasie *targów* i *jarmarków*, lub w *Uroczystości* i *Niedziele* do miast, miasteczek i wiosek w dyecezyi Naszej przybywają z różnych stron kramarze i handlarze artykułów *dewocyjnych*, i sprzedają ludowi wiernemu po bardzo niskiej wprawdzie cenie, ale też i bardzo nędzny, lichy, a mianowicie także bardzo szkodliwy towar. Oprócz obrazków, krzyżyków i szkaplerzy — zazwyczaj istnych karykatur i bohomazów, mamy tu na myśli liczne *książki do nabożeństwa*, *kantyczki*, *śpiewniki*, *pojedyncze pieśni i broszurki* wrzekomo treści religijnej i pobożnej, które jednak nietylko nie mają *wyraźnej*, *dokładnej*, *datą i podpisem Władzy duchownej opatrzonej aprobaty*, ale także co do treści i formy literackiej są tak banalne, że wielki wstyd przynoszą naszej rodzimej literaturze religijnej.

Co większa! wiele tego rodzaju broszurek, zwłaszcza pieśni, układane przez ludzi nie mających wyobrażenia o rymie i rytmie poetycznym, ludzi nie umiejących katechizmu, a tem mniej znających historyą Kościoła i Żywoty Świętych Panskich, zawierają mnóstwo błędów nietylko przeciw językowi, składni i innym prawidłom ojczystej mowy, ale co gorsza *przeciw Wierze św. dobrym obyczajom;* z czego korzystają innowiercy i nieprzyjaciele Kościoła św., wyśmiewają i przedrwiewają kult katolicki i łatwowierność naszego poczciwego i wierzącego ludu.

Dlatego też, aby położyć tamę złemu, które niestety! szeroko już się rozlało po dyecezyi Naszej, wzywamy pod sumieniem wszystkich XX. Proboszczów i ich Współpracowników, aby nietylko prywatnie, ale i *z ambony publicznie pouczali w tym względzie parafian i przestrzegali ich przed tego rodzaju wydawnictwami;* nadto by zachęcali parafian swoich do kupowania bądź książek do nabożeństwa, bądź śpiewników i pieśni tylko takich, które są opatrzone aprobatą Władzy duchownej, na których wyraźnie są wydrukowane: *imię i nazwisko dotyczącego biskupa lub tegoż zastępcy*, data t. j. *dzień, miesiąc i rok oraz liczba protokołu kuryi Biskupiej*, i które tak co do treści jak i formy odpowiadają swemu celowi i godne są poparcia ze strony Duchowieństwa.

Nadto polecamy, aby w dni odpustowe i inne, w które zwyczajnie odbywa się handel tego rodzaju dewocyonaliami, XX. Proboszczowie poprosiwszy do pomocy straż żandarmeryjną, obeszli wystawy kramarskie, przejrzeli ich towar, a gdyby znaleźli coś niewłaściwego, pod względem wiary lub obyczajów szkodliwego wierze św. Kościołowi

katolickiemu ubliżającego, a dla ludu niebezpiecznego, by stanowczo żądali konfiskaty podobnych artykułów; nadto by kramarzom i handlarzom wręcz oświadczyli, że im ani książek, ani pieśni bez wyraźnej i dokładnej aprobaty ze strony władzy duchownej, pod żadnym warunkiem sprzedawać nie wolno. Takie publiczne wystąpienie XX. Proboszczów w tej sprawie nie tylko im nie ubliży, ani na nieprzyjemności nie narazi, lecz owszem podniesie ich wpływ, znaczenie w obec ludu i w obec wysokich władz. Wszak jeźli nad porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli z ramienia władzy swieckiej czuwa w czasie odpustów i innych uroczystości c. k. Policya i Żandarmerya, czemużby z ramienia Władzy duchownej nie miał czuwać dusz pasterz nad porządkiem religijno-moralnym swoich owieczek?

To też sądzimy, że wezwanie Nasze będzie wszystkim XX. Proboszczom na rękę tembardziej, że tu idzie o rzecz wielkiej wagi. Spodziewamy się też, że delikatnem i rostropnem, ale oraz energicznem, stanowczem i ogólnem wystąpieniem wszystkich XX. Proboszczów, raz na zawsze usuniemy tak niesmaczny i niezdrowy pokarm dla naszego ludu; a co najważniejsza zamkniemy usta naszym nieprzyjaciołom, którzy sądząc stan duchowny zazwyczaj z tego, co nietylko w obyczajach i mowie, ale nawet w rękach ludu, opiece naszej powierzonego, widzą, pomawiają nas już nietylko o nieuctwo, brak postępu i poczucia piękna i sztuki, ale nawet posądzają kapłanów o złą wolę: *„korzystania z biednego ludu, umyślnie* — jak powiadają — *trzymanego w ciemnocie.“* Czas — wielki czas zadać kłam tej niecnej potwarzy! Uczyńmy to wszyscy; a tą solidarną jednością silni odeprzemy napaść nieprzyjaciół Wiary i Kościoła św., a przedewszystkiem ochronimy nasze owieczki od obrzydliwych zabobonów, i od świętokradzkich nauk przez wyzyskiwaczy szerzonych.

N. 5143.

Odsetki od 4% obligacyj pożyczki krajowej gdzie będą wypłacane?

W tej mierze otrzymaliśmy z Wydziału Krajowego następujące pismo: Odsetki od winkulowanych obligacyj 4% pożyczki krajowej z r. 1893 będą wypłacane przez c. k. Urzędy podatkowe na podstawie wystawionych przez Kasę pożyczek krajowych *arkuszów płatniczych i za kwitami uprawnionych do poboru tych odsetek.*

Po arkusze te uprawnieni winni się zgłosić do c. k. Urzędów podatkowych do których okręgu należą.

Zechce zatem Najprzewieleb. Konsystorz wezwać wszystkie probostwa posiadające obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, aby jeżeli dotychczas arkuszów płatniczych nie otrzymały, po arkusze te do właściwych *Urzędów podatkowych się zgłosiły.*

Przy zgłoszeniu takiem należy okazać *oryginalną obligacyę.*

We Lwowie dnia 10 października 1893.

Marszałek krajowy ***Sanguszko.***

Członek Wydziału krajowego ***Romanowicz.***

Co do wiadomości i zastosowania się podajemy.

N. 4921.

W sprawie dzwonów.

Wskutek prośby centralnej komisyi dla sztuki w Wiedniu pod dniem 19 września 1893 l. 1048 Nam przedłożonej, zwracamy uwagę Wielebnego Duchowieństwa, aby dzwonów szczególnych pod względem formy, ornamentów, wieku lub mających wartość historyczną nie niszczyło przez przetapianie, ale raczej je do muzeum dyecezalnego ofiarowało. Uprasza też komisya, aby ilekroć dzwony przetopione być mają, nie gubić napisów i ornamentów, gdyż dla historyi ludwisarstwa w naszym kraju mają te napisy swe znaczenie, lecz by tychże podobizny w odlewach na nowym dzwonie umieszczanymi być mogły.

N. 5028.

Poszukuje się metryki śmierci Erazma Radowickiego,

który wyemigrowawszy z Litwy po r. 1760 przybył do Galicyi i tutaj umarł. Od wyszukania tej metryki zależy objęcie znacznego majątku dla spadkobierców. Uprasza tedy za naszem pośrednictwem p. Franciszek Rheina Wolbeck wszystkie Urzędy Parafialne o zarządzenie poszukiwania w metrykach, które wrazie pomyślnym honorować przyrzeka. W tym wypadku zgłosić się należy do kancelaryi adwokackiej *Dra St. Abłamowicza i Dra Jana Szaflarskiego w Krakowie, mały Rynek N. 1. II. piętro.*

N. 5130.

Poleca się książeczka p. t. Różaniec święty.

Taki tytuł nosi niewielka książeczka o 126 stronnicach, ułożona przez ks. *Zygmunta Kozickiego,* archiwaryusza kuryi biskupiej w Krakowie. Może ona służyć za podręcznik przy nabożeństwie różańcowem tak dla kapłanów jak i dla świeckich. Mieści w sobie prócz właściwego nabożeństwa różańcowego odnośną Encyklikę Ojca św. wydaną roku zeszłego w udatnem tłomaczeniu polskiem, nadto wykaz odpustów różańcowych zaczerpnięty z najpewniejszych źródeł. Egzemplarz nieoprawny kosztuje 15 ct. oprawny w płótno 25 centów.

Wykaz sprawionych rzeczy przy kościołach i plebaniach DEKANATU BRZESKIEGO pod koniec r. 1892.

(*Ciąg dalszy*).

4) ***W Chronowie.*** Sprawiono obraz Serca P. J. za 90 złr. — naczyńka na olea św. za 4 złr. — Naprawiono kapę czarną 10 złr. — Obraz do chorągwi żałobnej

38 złr. — ampułki szklanne 1 złr. 70 ct. — umywalnię za 4 złr. — drzwi na chór 2 złr. 50 ct. — Agnieszka Olszańska palkę płócienną na kielich — Kunegunda Florkowa korporał i puryfikaterz płócienny — Maryanna Ferencewa ręcznik do zakrystyi — Każmierz i Teresa Rzepienniccy obrus płócienny na ołtarz 11 złr. i albę 13 złr. — Jan i Agnieszka Florkowie obrus na ołtarz 11 złr. — Dano w presbyteryum posadzkę kamienną 41 złr. — Tercyarze poprawili malowanie kościoła u dołu 8 złr. — Sprawiono chorągiewkę dla chłopców 18 złr. — p. Wolańska i p. Misieńska sukienkę na cyboryum i poduszkę na ołtarz — Sprawiono kociołek na wodę święconą 18 złr. — Pobito dach na plebanii, poszyto słomą zabudowania gospodarcze kosztem konkurencyi 900 złr. — X. pleban na zrestaurowanie budynków kościelnych i gospodarczych wydał 62 złr. —

5) ***W Gosprzydowej.*** Kosztem *konkurencyi* ułożono w presbyterium posadzkę kamienną za 60 złr. 40 ct. i podmurowano budynki gospodarcze 10 złr. pokryto organistówkę gontem i słomą za 80 złr., wybudowano nową plebanię za 4000 złr. — kupiono 100 kóp gontów na pokrycie kościoła; pokryto stodoły plebańskie 57 złr. odmalowano kościół za 2112 złr. 7 ct. — Ze *składek parafian*: sprawiono naczyńka na olea św. za 14 złr. 60 ct., dwa nowe krzyże procesyonalne 16 złr. — odzłocono figury aniołów na Ołtarzu P. Jezusa 20 złr. — Sprawiono dwa adamaszkowe sztandary koloru niebieskiego za 154 złr. — nowy konfesyonał 25 złr. — X. *pleban sprawił:* dwie lampy przed W. Ołtarz z chinskiego srebra wybudował wozownię za 60 złr. do wybudowania nowej plebanii za 4000 złr. dołożył X. pleban 200 złr. naprawił gospodarcze budynki kosztem 39 złr. 75 ct. naprawił ornaty kosztem 80 złr. wyczyścił staw plebański kosztem 54 złr. — poszył stodoły plebańskie 57 złr. — p. *Seweryna Komar* darowała na W. Ołtarz obrus — p. *Bajorska* na W. Ołtarz obrus, 12 ręczników i 12 puryf. — *Łukasz Śmietana* dywanik — X. *Chodacki* ornat biały za 26 złr. 55 ct. — p. Zofia *Łuszczkiewiczowa* 3 dywany — X. *Maniowski* albę, 12 puryfik. i 12 ręczników — p. *Markuszewski* velum — p. Adam *Gorczyński* kapę białą za 60 złr.

6) ***Jasień.*** Ks. proboszcz darował dla kościoła jeden ornat biały za 25 złr. a drugi fioletowy za 20 złr., tudzież obrus na W. Ołtarz ręcznej roboty w kwiaty za 30 złr. a tuwalnię za 5 złr. kazał także wyzłocić trzy kielichy w ogniu za 33 złr. a czwarty sprawił nowy z chińskiego srebra za 25 złr., tudzież puszkę na św. komunikanty z srebrną kapą za 30 złr. darował także kościołowi podstawkę pod Mszał za 15 złr. i kupił dywan do chorych za 6 złr. 50 ct.; — wydał więc własnych pieniędzy na powyższe przedmioty 189 złr. 50 ct. — *Paweł Bil z Pomianowy,* będąc sługą w Burgu cesarskim w Wiedniu przywiózł z sobą dla kościoła piękny feretron wartości 30 złr. — *a pan Jakub Monderer, izraelita,* dziedzic Jasienia darował dla kościoła dywan wartości 20 złr. — P. *Wojciech Laska* z Jasienia sprawił chorągiew krzyżową za 160 złr. i Mszał requialny za 5 złr. 20 ct. — Ks. proboszcz kazał poprawić baldachim i katafalk za 9 złr. 80 ct., sprawił kanony przed jeden ołtarz i inne drobne rzeczy za 4 złr. 40 ct.; kazał pobielić kociołek na wodę do chrztu św.

za 1 złr. 50 ct., za podstawki pod lichtarze na W. Ołtarz zapłacił 2 złr. a za poprawę relikwiarzy ś. 3 złr. — Ks. proboszcz naprawił budynki gospodarcze kosztem 290 złr. i podłożył przycies pod wozówkę, na co wydał 40 złr. a na płoty nowe 100 złr. — Ks. proboszcz pokrył własną słomą część stajni za 50 złr. i zapłacił za poprawę miechu cylindrowego, za wyczyszczenie wystrojenie organu 40 złr., sprawił także purif., organy 40 złr. — Według księgi uchwał komitetu parafialnego wydał ks. proboszcz w 5 latach tj. od 1888—1893 własnych pieniędzy na potrzeby kościelne i na poprawę budynków plebańskich kwotę 788 złr. 8½ ct.

7) ***Lipnica murowana.*** Plebania nowa murowana kosztem konkurencyi 4300 złr. — Trupiarnię wyrestaurowano kosztem konkurencyi 200 złr. — Pająk krzyształowy na 32 świec kosztem proboszcza 220 złr. — Kandelabry przed W. Ołtarz na 6 świec kosztem ks. proboszcza 18 złr. — Kapę i ornat biały sprawił ks. proboszcz za 109 złr. — Dwa kielichy odzlocono kosztem ks. Proboszcza 18 złr. — Ornat biały jedwabny dar *JW. hr. Ledóchowskiej*, 50 złr. — Sukienkę jedwabną białą na Sanctissimum dar p. *Stanisławy Szenderównej*, nauczycielki miejscowej wartości 15 złr.

8) ***Okocim.*** Kosztem *Konkurencyi* sprawiono dwa konfesyonały 50 złr. Wyczyszczono studnię 120 złr.; Nowym dachem pokryto plebanię 345 złr.; naprawiono kuchnię plebańską 36 złr. — *JW. Państwo Patronowie* sprawili: kielich z pateną za 200 złr., Ornat, kapę i dwie dalmatyki czarnego koloru za 110 złr., Kapę czerwoną za 60 złr., tuwalnię za 25 złr., Statuę M. B. do noszenia na processyi 80 złr., obrus na W. Ołtarz 15 złr.; odmalowali salę na plebanii i dodali ganek 120 złr., zasadzili na cmentarzu kościelnym akacye i świerki. — *Z dobrowolnych składek: PP. oficyaliści i p. Amanda Jürs* sprawili za 700 złr. ołtarz kamienny Matki Boskiej Różańcowej — inni sprawili kielich za 40 złr.; dwa sztandary za 120 złr. i sztandar szkolny za 40 złr. — *Towarzystwo kasynowe* naprawiło organy kosztem 400 złr. — *p. Matylda Calvas* sukienkę na cyboryum 20 złr. — p. *Teresa Rossknecht* poduszkę z aksamitu czerwonego 15 złr. — *pp. oficyaliści z browaru* baldachim za 80 złr. i wyzłocili tabernaculum za 35 złr.— *Teresa Nieznalska* naczyńka na olea św. za 5 złr. *Karol Świątkowski* statuę N. M. P. Niepok. Poczęcia za 40 złr. — *Maryanna Zydroń* nakrycie na W. Ołtarz za 5 złr. — X. pleban *Unger* sprawił swoim kosztem: nowy mszał za 25 złr., dwa ornaty za 70 złr., dwie kapy za 60 złr., zreparował stare ornaty kosztem 15 złr. sprawił krzyż na ołtarz M. B. Różańc., tackę pod ampułki, kanony na W. Ołtarz i naprawiono budynki plebańskie kosztem 383 złr.

9) ***Poręba Spytko.*** Połowę kościoła pobito gontem i cały kościół zewnątrz obielono, naprawiono i budynki gospodarcze kosztem 201 złr. 60 ct. — Ze składek dobrowolnych odnowiono ołtarz P. Jezusa kosztem 101 złr. 10 ct.; feretron za 45 złr.— Miejscowy nauczyciel *p. Jan Ziglarsch* kazał wybić białym adamaszkiem tabernaculum i ofiarował na sprawienie Stacyj drogi krzyżowej 40 złr. — *PP. Kwiecińscy* odzłocili kielich z pateną za 20 złr. — *Ewa Warzeszonka* kupiła 6 świec — *Wiktorya Mączkowa* dwie komeszki dla ministrantów — *Maryanna Stoliszczonka* obrus na W. Ołtarz —

X. *Józef Rosner* prob. z Wojnicza darował bursę do chorych – *Salomea Janikówna* obrus na boczny ołtarz -- Ze składek sprawiono ornat biały za 70 złr., Stacye za 153 złr. 70 ct. — *X. Pleban swoim kosztem*: dwa lichtarze na tabernaculum 11 złr. 50 ct., bursę do chorych 7 złr. 50 ct., naprawił dzwon 4 złr., dzwonki harmonijne 2 złr. 20 ct.: pomalował lichtarze 4 złr.: dwa cingula 1 złr. 80 ct.; naprawił organy 8 złr. 50 ct., odnowił figurę Resurrectionis 2 złr.; sprawił ornat czerwony 40 złr.; nowe naczyńka na olea św. 6 złr.; patenę do chorych 6 złr.; ampułki 5 złr.; trzy stoły 10 złr.; klęcznik 3 złr. 50 ct.; wymalował sprzęty w zakrystyi 12 złr.

10) ***Rajbrot.*** *Kosztem konkurencyi* zrestaurowano kościół, plebanię i budynki gospodarcze, naprawiono organy, na co wydano 2603 złr. 97 ct. — *Ze składek dobrowolnych* sprawiono ornat biały za 46 złr., białą kapę za 75 złr., zrestaurowano ogrojec za 120 złr.; czterech parafian kupiło pająk metalowy za 75 złr.; dwie chorągwie za 36 złr. -— obrazy olejne Serca P. Jezusa i N. M. P. za 29 złr.; odzłocono kielich 15 złr.; naprawiono ornaty i kapy za 40 złr.; kupiono nowy Mszał 32 złr.; odzłocono ołtarz M. B. za 120 złr.; ołtarz św. Walentego za 120 złr.; insignia różańcowe za 36 złr.; feretron różańcowy za 50 złr.; odnowiono W. Ołtarz 310 złr.; naczyńka na olea św. 4 złr. 50 ct.; umbraculum 20 złr.; kupiono 6 obrusów 40 złr.; komeżki dla ministrantów 5 złr.; lampę przed N. S. zreparowano kosztem 32 złr. 77 ct. - obraz do zasuwania za 20 złr.; — pięć okien do kościoła 65 złr. — kupiono świec za 48 złr. 27 ct. *X. pleban* swoim kosztem ogrodził zabudowania plebańskie i urządził dwie bramy wjazdowe; zreparował mieszkanie pleb. 40 złr.; pieczęć paraf. 4 złr. 50 ct.; dzwonki harmonijne 15 złr; obrus i albę 30 złr.: odmalował plebanię 50 złr.; urządził lodownię 80 złr.; baldachim za 140 złr. 82 ct.; ornat biały za 55 złr.; ornat czarny za 40 złr.: kapę czarną za 50 złr.

11) ***Uszew.*** *X. proboszcz sprawił* własnym kosztem: dwie alby, jedna z haftem, druga z ozdobną szeroką koronką 33 złr.; obrus na wielki ołtarz 16 złr.; dwie komże z niciana koronką 12 złr.; pasek z nici konopnych bielonych 1 złr. 25 ct.; dwie palki i 4 korporały 1 złr.; postarał się o privilegium altaris 3 złr. 75 ct.; dał wymalować dwa pokoje 14 złr.; sprawił ogrodzenie częścią sztachetami z bramką, częścią płotem żywym z głogów a częścią z chrustu 60 złr.; wystawił drewutnię i poszył słomą 24 złr. zrobił tamę nad Uszwicą dla zabezpieczenia gruntu od dalszych szkód wodnych 40 złr. wycementował piwnice 16 złr. — *Konkurencya wydała* na restauracyę budynków kościelnych, plebańskich i gospodarczych kwotę 1266 złr. 5 ct. — *Ze składek w kościele na mocy pozwolenia Najprzew. Konsyst. Bisk.* z d. 4 wrześ. 1890 l. 2914 i z dobrowolnych datków: odnowiono wszystką bieliznę kościelną za 21 złr. 34 ct. — kapę białą 90 złr.; sukienkę na puszkę 15 złr.: naprawiono miechy 4 złr. 10 ct.; naczyńka na Oleje św. do chorych 9 złr.; parę dzwonków harmonijnych 13 złr. 30 ct.; dywan przed wielki ołtarz 20 złr. 40 ct.; poprawiono ambonę 6 złr.; odmalowano 2 konfesyonały, drzwi kościelne i okna na wieży 9 złr.; pacyfikał 5 złr.; oprawa kanonów i przywilejów Apostolstwa Serca P. J. 1 złr. 50 ct.; nową bramę do cmętarza za 26 złr.

87 ct.; przerobiono i odmalowano katafalk i dorobiono jeden stopień 4 złr. 91 ct.; nowa trumna do egzekwij lakierowana 9 złr. 40 ct.; nowe drzwi w wieży z okuciem i zamkiem 3 złr. 50 ct.; ornat fioletowy 41 złr.; ornat czerwony 38 złr.; ornat czarny 40 złr.; 3 pary ampułek 1 złr. 40 ct.

12) ***Złota***. *Drogą konkurencyi* odnowiono dach na plebanii kosztem 328 złr.; pobito dach na kościele i dzwonnicy 350 złr.; Obraz św. Michała do W. Ołtarza sprawili parafianie za 100 złr.; Obraz św. Mikołaja do pobocznego Ołtarza za 34 złr. Bractwo sprawiło 6 lichtarzy bronzowych do ołtarza Serca P. J. kosztem 100 złr.; Vascula cynowe na olea do chorych 5 złr.

Mutationes inter Venerabilem Clerum

inde a 15 Septembris ad 3 Novembris 1893.

Adalbertus Scisło ad Sacra restitutus, obtinuit munus Capellani in aula Comitum Raczyńskie — *Mathias Kosaczyński*, Cooperator in Bochnia translatus ad Ryglice et *Josephus Sikora* e Ryglice ad Uszew; — *Dr. Michael Zyguliński* applicatus qua Cooperator ad Ecclesiam paroch. de Bochnia; — *Joannes Kozak*, Coop. de Ciężkowice institutus canonice ad Beneficium Curatum de Jastrzębia et *Josephus Kapturkiewicz*, administrator in Jastrzębia translatus qua Cooperator ad Siedliska Bogusz; — *Petrus Kapała* e Siedliska Bogusz translatus ad Tuchów et *Casimirus Kozak* e Tuchów ad Muszyna; *Andreas Konieczny*, Cooperator in Muszyna transl. ad Ciężkowice et *Mathias Pięch* applicatus qua Cooperator ad Ecclesiam par. de Nowy Wiśnicz. — *Josephus Poremba* Coop. de Lisiogóra obtinuit munus Catechetae in Kołomyja.

E Consistorio Episcopali.

Tarnoviae, die 3 Novembris 1893.

IGNATIUS
Eppus.

Walczyński
Vic. Gen. Cancellarius.

W drukarni Józefa Styrny w Tarnowie 1893. Nakładem Kleru Dyecezalnego.

